

NORSK ETNOLOGISK GRANSKING

Emnenr. 36.

Fylke: Finnmark.

Tilleggsspørsmålnr. —

Herad: Roysa.

Emne: Helsing, fækt er, åtfend.

Bygdelag: Bergsfjord.

Oppskr. av: Helge Røragen

Gard: —

(adresse): Bergsfjord

G.nr. — Br.nr. —

A. Merk av om oppskrifta er etter eiga røynsle.

B. Eller om den er etter andre heimelsmenn: (ta også med alder, heimstad, yrke):

Josefine Evensen, Bergsfjord, 76 år, kir.

SVAR

1. Ja uttrykker en med nikkning; "nei" med å riste på hodet.
2. Folk hilste på alle - kjente som fremmede.
3. Ingen bestemt regel for hvem som skulle hilse først.
4. —
5. En letta gjerne på hatten (eller lua) til fremmede men aldri til "hverdagsfolk".
6. Spørsmålet virket nærmest uforståelig på kj. mannen.
7. Det var ingen forskjell på hilssinga på hverdager og helgedager.
8. En handhilste gjerne på kjentfolk som hadde vært lenge borte, men ellers sjelden.
9. De klappa nek på aksla, men nærmest bare for stebg.
10. Det var ingen kirke her på stedet før, men ellers gjorde vist ifske folk noe spesielt fordi om kirkeklokkene begynte å ringe.
11. De gikk bare til sides så fylget.

- slapp fordi; for et tilfælde tok mennene lra av seg.
12. Hj. mannen kan ikke huske at folk hilste på ting eller dyr.
13. Noe bestemt klokkeslett var eller er det ^{ikke} for de forskjellige hiltingsord, en tok (tar) det nærmest på slump, men en sier (sier) gjeldsagt ikke "god natt" om morgenen f. eks.
14. Om noen bruker galt hiltingsord, fliser en gjerne, noe mere bryr en seg ikke om slikt.
15. —
16. "Morn" brukes svært ofte, særlig av voksne. Skolebarna sier gjerne "god dag" til læreren enten det er morgen, middag eller kveld.
17. En brukte gjerne "signe maten" når en kom inn til noen som satt til bords. Høstadianerne brukte omfor hverandre de samme hvarandre med ordet "Guds fred".
18. —
19. Gjester hilste på dem som var inne også.
20. En ba bare om å få snakke med den eller dem i en rom.
21. Det har alltid vært -over- god oppførsel å banke - "pikke" - på døra for en går inn.
22. Det som er inne, svarer da "kom inn". Hjemmetsmannen vet ikke om at den som kommer, skal oppføre seg på noen bestemt måte,

3
men jeg - som ikke er herfra - har lagt merke til at når fremmede kommer inn et sted, blir de gjerne stående ved døra ei god stund før de kommer fram med sven dit sitt, selv når det ikke er et besøk i vanlig forstand, altså også når det gjelder en bestjed o. l.

23. En må bli stående ved døra til den som er inne, før en selv går ut.

24. En tar av seg hodeplagg straks en kommer innom døra, og når en ~~er~~ - særlig i gamle dager - hadde hatt seg, skulle bue, av og til også hatten, plases på kneet.

25. Til folk som venter ved døra, sier en at de får sette seg.

26. Ingen forskjell på folk.

27. En bad dem „vorsgod, kom inn“.

28. Ingen forskjell på folk. (Stikkem med ø tørke av stolen er utjent)

29. Ingen spesiell velkomsthilsen til innludte.

30. Adjø var det vanligste ordet.

31. Hjemmetsmannen kan ikke huske at det ble brukt noe spesielt ved slike høse. En sa „adjø,“ „god reise“ til en som skulle reise vekk for ei tid, o. l.

32-38. Kyssestikker som her nevnt, er uhjente bordsatt fra at foreldre kunne kysse barna.

39-40: Hjemmetsmannen kan ikke

gi noe bestemt svar på disse spørsmål.

41. "Ejle nose" gjorde en ved å knipe barnets nese mellom peke- og langfingeren, og ~~en~~ en tok "nosen" med seg ved å sette tommelfingertuppen ut mellom peke- og langfingeren. Ved så å foreta samme operasjon i omvendt orden, sette en nesen på plass igjen.

42-43 "Godklim" var vanlig både mellom voksne og barn og mellom voksne.

44. Gjennelsmannen viser litt forundret ved spørsmålet, men svarer at uttrykket helst ble brukt når en eller annen hadde fått seg en ny brukting f. eks. en ny båt el. l.

45. "Gledelig jul" og "godt nyttår" til jul og nyttår. Ellers brukte en uttrykket "gratulere".

46. En sa ikke noe spesielt ved dødsfall eller motgang. Uttrykket kondolere er av meget ny dato.

47. En sa bare "takke", ved mer betydninge anledninger beundtakke en gjerne. Barna hos fremmede skulle alltid takke alle i huset, både de som horte huset til og andre besøkende.

48. Skikken ukjent.

49. En kunne peke nese av en som en ikke likte, men

skikken tydet ikke på særlig god opdragelse.

50. Alle sier „du“ til „hverdagsfolk“, men til fremmede, embetsmenn o.l. sier en „dåtker“.

51. „Han“ og „ho“ brukes aldri i st. for „du“ eller „De“; men „han“ og „ho“ settes foran navnet som en bruker i 3. person (altså ikke ved tiltale).